

УДК 657.631

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКИХ ПРОЦЕДУР

Асафат І. – ст. 4 курсу, гр. ОПвн-41

Науковий керівник – викладач Гриник О.І.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Бурхливий розвиток аудиту зумовлює підвищення вимог до якості аудиторських перевірок. Однак незважаючи на те, що аудит в Україні функціонує тривалий проміжок часу, в контексті взаємодії його з економічним аналізом існує багато спірних питань, одним з яких є застосування аналітичних процедур, визначення їх сутності, складу та завдань.

Теоретичні та практичні засади застосування та систематизації аналітичних процедур в аудиторській практиці викладені в наукових працях багатьох вітчизняних вчених та фахівців з аудиту. Безпосередньо дослідженню використання аналітичних процедур в аудиті приділяли увагу Ф.Ф. Бутинець, Н.М. Малюга, Н.І. Петренко, В.В. Ковалев, Є.В. Мних, Н.І. Дорош, О.А. та інші. Водночас існує низка невирішених проблем теоретико-методологічного характеру щодо особливостей та порядку використання аналітичних процедур в процесі аудиту [1].

Функціонування сучасного інституту аудиту передбачає із забезпеченням якості професійних послуг на основі впровадженням ефективної системи процедур аудиту, що визначає домінанти використання інформаційного потенціалу як стратегічного ресурсу трансформації бізнес-процесів на підприємстві та зменшує до певного рівня інформаційні ризики користувачів фінансової звітності. Поєднання базових положень системного, синергетичного та програмно-цільового підходів дозволило визначити сукупність методів, які визначаються структурою процедур аудиту, їх функціональність та виміри якісного застосування на практиці [2]. Накопичені методологічні проблеми професійної практики та теорії аудиту, відсутність системного підходу до формування та застосування його інструментарію спричиняє неадекватний викликам часу розвиток та низьку якість аудиту, зменшує прагматичну інформативність аудиторських висновків і зумовлює диспропорції між якісними та цінновими показниками аудиторських послуг на внутрішньому ринку країни.

Систематизація підходів вітчизняних та зарубіжних учених і дослідників до процедур аудиту, наукова і практична робота дозволили обґрунтувати дефініцію "процедури аудиту". Процедури аудиту – комплекс професійних дій, взаємопов'язаних визначеною метою аудиту і направлених на її досягнення, через безпосереднє отримання відповідних і достатніх доказів для виказування професійного судження [1]. Отже, тлумачення

поняття "процедури аудиту" як об'єктивного явища формалізує якість здійснення незалежного аудиту. Тобто процедури аудиту є елементами методики аудиту, за допомогою яких знаходять своє практичне втілення методи, способи і прийоми аудиту. Одним із ключових моментів теорії та практики аудиту є класифікація процедур аудиту на всіх етапах аудиторського процесу. Результати наукового дослідження дозволили доповнити існуючу класифікацію процедур аудиту за такими ознаками: 1) мета здійснення процедур; 2) етапи виконання аудиту; 3) діапазон застосовності тверджень керівництва; 4) період здійснення аудиту; 5) змістовність застосування; 6) рівень стандартизації; 7) рівень ефективності; 8) рівень доказовості. Це надає можливість ефективно використовувати певні комбінації процедур для цілей аудиту. Виходячи з Міжнародних стандартів аудиту (далі – МСА), необхідною умовою якості аудиторських послуг є достатня кількість процедур аудиту. При цьому неможливо розглядати якість відокремленої процедури аудиту, оскільки одна процедура не може задовольняти критеріям якості, бо за визначенням не враховує вимогу достатності. Якість може визначатися тільки на рівні процедурного забезпечення загалом [1].

Функціонування сучасного інституту аудиту передбачає із забезпеченням якості професійних послуг на основі впровадженням ефективної системи процедур аудиту, що визначає домінанти використання інформаційного потенціалу як стратегічного ресурсу трансформації бізнес-процесів на підприємстві та зменшує до певного рівня інформаційні ризики користувачів фінансової звітності. Поєднання базових положень системного, синергетичного та програмно-цільового підходів дозволило визначити сукупність методів, які визначаються структурою процедур аудиту, їх функціональність та виміри якісного застосування на практиці [3].

Таким чином, роль аудиторських процедур полягає в визначенні їх складу, повноти, а також для ефективного вирішення задач, що стоять перед аудитом, вдосконалення організації і посилення контролю за якістю аудиторських послуг. Отже, розробка досконалих і ефективних процедур здійснення аудиту є актуальною як для корегування міжнародних стандартів аудиту, так і внутрішньо-фірмових стандартів аудиторської діяльності. Для врахування цих чинників в аудиторській практиці розроблено концептуальні підходи до оптимізації

процедурного забезпечення з метою підвищення ефективності застосування процедур аудиту. Це передбачає процес зменшення інформаційного ризику до прийняттого рівня, виходячи з критеріїв достатності та доказовості аудиторських процедур, діапазону та ризику їх застосування.

У результаті обґрунтована доцільність поєднання процедур аудиту для визначення характеру, розміру помилки, ідентифікації рівня суттєвості викривлень як на рівні фінансової звітності в цілому, так і на рівні тверджень за класами операцій, залишків на рахунках та отримання мультиплікативного ефекту.

Література

1. Рудницький В. С. Використання аналітичних процедур у процесі прийняття рішень в аудиті / В. С. Рудницький // Вісник Львівської комерційної академії. Серія «Економічна». – 2014. – Вип. 44. – С. 153–158.
2. Проскуріна Н. М. Соціологія аудиторських процедур / Н. М. Проскуріна // Наукові записки. Серія «Економіка». – 2011. – Вип. 18. – С. 210–218.
3. Проскуріна Н. М. Ефективність аудиторських процедур: критерії та чинники впливу на їх вибір / Н. М. Проскуріна // Часопис економічних реформ : наук. – вироб. журнал. – 2011. – № 4. – С. 170–175.

УДК 657.13.1(1)

РОЗВИТОК ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Баранський О. – ст. 3 курсу, ОП-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Сисоєва І.М.

Вінницький навчально - науковий інститут економіки THEU

В більшості випадків сучасні науковці спрямовують свої дослідження на проблеми та перспективи, які існують у системі бухгалтерського обліку, а також на процес його реформування. А ось на розвиток обліку в Україні не приділено достатньо уваги, тому вважаємо за потрібне провести дослідження розвитку бухгалтерського обліку в Україні.

Дослідженням розвитку системи обліку в Україні займалися: М. Пушкар, Л. Нападовська, В. Пархоменко, Ф. Бутинець, О. Петрук, М. Остап'юк, М. Чумаченко та інші.

Дослідивши дану тему, розвиток обліку можна поділити на етапи:

- 1) зародження обліку в часи Київської Русі;
- 2) розвиток бухгалтерського обліку за період козацтва;
- 3) облік в період XIX століття;
- 4) розвиток обліку у XX столітті;
- 5) розвиток обліку в незалежній Україні та його реформування.

Вперше ідеї української бухгалтерії зародилися в монастирях, у період Київської Русі, під впливом візантійської наукової думки. Облік в монастирях був організований за принципом камеральної форми. Об'єктами обліку була готівка, доходи, видатки, а також дебіторська і кредиторська заборгованість [1, с. 35].

У період козацтва в Україні панували ідеї італійської бухгалтерської школи. В той момент, на Україні були добре відомі праці Л.Пачолі «Трактат про рахунки і записи», В. Котрулі «Про торгівлю і досконалого купця», які широко використовувались особами, що вели облік.

На Запорізькій Січі облік всього майна, доходів і видатків вели скарбник січового скарбу (шафар) та його апарат, до якого входили два шафари, два підшафарії та кантаржей. Скарбник і його підлеглі вели облік доходів і видатків у спеціальних книгах. Окремо велась книга обліку касових операцій і матеріальних цінностей. Завершальним етапом

облікових робіт був процес складання звіту кошовому отаманові та козацькій раді [2, с. 55 - 56].

В Україні, особливо в другій половині XIX ст., значну увагу починають звертати на економічний бік життя: створюються позичкові каси, кооперативно-кредитні товариства. Облік вступає на новий шабель свого розвитку. В бухгалтерській науці визначилися три напрями діяльності: 1) висвітлення в літературі рекомендацій з дотримання правил бухгалтерського обліку на підставі вже існуючих шкіл; 2) науковий пошук та виникнення реформаторських течій; 3) початок клопіткої наукової розробки питань рахівництва.

На початку XX ст. після Лютневої та Жовтневої революцій в Україні засновуються кредитні спілки з досить невеликим вступним внеском – 10 золотих, невисокою процентною ставкою – 10 %. Основною формою розрахунків за кредитами та іншими операціями був вексель.

В 1923 р., під час панування більшовиків, був створений єдиний орган управління соціалістичним обліком – центральне управління народногосподарського обліку СРСР. Значним досягненням того часу була розробка рахункового плану – на підставі якого було обґрунтовано економічну характеристику рахунків, в якій зазначались методи оцінки окремих видів господарських засобів, взаємозв'язок між рахунками [2].

За весь період існування радянської влади бухгалтерський облік будувався не на економічних, а на суто політико-ідеологічних централізованих засадах. Після 1953 р. в обліку спостерігалася певна стійкість. Були значні досягнення в галузі господарського розрахунку, обліку витрат і калькулювання собівартості продукції, механізації, а потім автоматизації обліку, його централізації. Пізніше формується українська бухгалтерська школа. Створюються спеціалізовані вищі навчальні заклади в Києві, Харкові, Одесі, Тернополі.

Облікова система, що склалася в той період,